

TERMINOLOGY AND NEW METHODOLOGICAL APPROACHES IN UFO EXAMINATIONS

Kalytyuk I.M.¹

¹expert information-technology department SRCAA “Zond”, Ukraine,
mailto:kontaktkoordinator@gmail.com

ТЕРМІНОЛОГІЯ І НОВІ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ В НЛЮ ЕКСПЕРТИЗАХ

Калитюк І.М.¹

¹експерт інформаційно-технічного відділу УНДЦА «Зонд», м.Рівне, Україна

Abstract: The article briefly discusses the history of methodology and terminology in the study of unidentified flying objects and attempts to systematize the basic definitions. Popular media and the lack of professionalism among researchers, who call themselves ufologists, well damaged the reputation of ufology. Ufology itself has quite critical shortcomings that were made in the process of creating a new discipline, and is the reason why this discipline has not been recognized among most scientists. The article proposes to investigate the AAP and carry out the identification of UFO it is possible within scientific disciplines and to separate UFO identification and the study of AAP from Ufology in its understanding as a quasi-scientific subculture. A radically new approach with the use of anomaly factors, developed in the Ukrainian school on the basis of the French model, allows to clearly mark the distribution and classification of phenomena using mathematical approaches.

Вступ. Наразі незважаючи на величезну кількість повідомлень про спостереження невідомих об'єктів у небі, ступінь аналізу і методологічної впорядкованості вивчення лишається на помірному рівні. Уфологія складає міждисциплінарну галузь, яка вимагає залучення різних областей сучасних знань, на стику екології, метеорології, психології, біохімії і т.п. Утворився значний соціально-культурний аспект проблематики, вочевидь зумовлений природнім потягом людини до пізнання, космосу і комунікації. Відтоді багато випадків спостереження НЛЮ знаходять спочатку поширення саме в соціально-культурному векторі, безпідставно інтерпретуються очевидцями і аматорами як «кораблі прибульців, що борознять простори галактики», отримують згодом абсолютно банальне пояснення [1,2,3].

Мета та завдання дослідження. У статті коротко розглядається історія методології і термінології у вивченні невідомих літаючих об'єктів та робиться спроба систематизації основних визначень.

Основний матеріал. Прийнято вважати що сучасний етап вивчення аерокосмічних явищ почався із спостереження 24 липня 1947 року К. Арнольдом «лопатоподібних» об'єктів, яких преса охрестила «літаючими тарілками». Із 1952 року в рамках робіт проекту Військово-Повітряних Сил (ВПС) США – «Синя Книга», що прийшли на заміну проектам «Знак» (1948) і «Невдоволення» (1949), і був сформований термін «НЛЮ». В оригіналі він звучить: *Невідомі Літаючі Об'єкти - будь-які повітряні об'єкти, які по аеродинамічних характеристик або ознаками незвичайності не відповідають жодному з відомих в даний час повітряного транспорту або типу помилок, або які не можуть бути позитивно ідентифіковані як відомий об'єкт* [4]. У початковій термінології, ВПС шукали невідомого порушника повітряного простору, імовірного шпигунського літака, але зіткнулися із невідомими технологіями. Термін «НЛЮ» був поширений ЗМІ, первинними дослідниками, письменниками, жартівниками тощо, а в широких масах почав асоціюватися з «блюдцями

інопланетян». Резонанс від того, що ВПС займаються чимось загадковим, дійшов до того що в 1969 році проект довелося поспішно згорнути.

У 70х роках, завдяки зусиллям відомих дослідників Джозефа Алена Гайнека і Жака Валле, термін «Уфологія» [5] набрав небувалої популярності і дійшов до ООН [6].

Саме А.Гайнеком і Ж.Валле була запропонована класифікація за типами контакту з НЛО [7,8], Рис. 1. Ця класифікація і стала основою зародження американської школи НЛО-досліджень під назвою «Уфологія», а також американських шкіл вивчення контактів з прибульцями [9]. Хоча такий підхід є не повністю науковим [10], але американські школи і нині мають домінуюче становище в усьому світі.

Починаючи з 80-х уфологи почали експериментувати з термінологією, щоб не бути чимось пов'язаним з жовтою пресою і інопланетянами. Тоді з'явилися терміни: НАЯ (англ. UAP, неідентифіковані атмосферні явища), ААЯ (аномальні аерокосмічні явища), АО (аномальний об'єкт), РОП (рос. ДОП, рухомі об'єкти прибульців), ЛОІС (рос. ЛОИМ, літаючі об'єкти інших світів), НШЯ в НС (рос. НБЯ в ОС, неперіодичні швидкоплинні явища в навколишньому середовищі), АКАФ (аномальні космічні і атмосферні феномени), тощо. Але під ними в основному бачили ту ж суть – НЛО. Наприклад, український дослідник В.Рубцов в своїх методичних рекомендаціях згадував [11]: «Член-кореспондент АН СРСР Мігулін В.В. запропонував таке визначення аномальних явищ: Аномальні атмосферні явища – це локальні явища, які мають вигляд утворень різної геометричної форми з відносно різкими межами, нерухомі або переміщуються по різних траєкторіях».

Тобто під прикриттям терміну ААЯ вчені у СРСР мали змогу займатися все тією ж уфологією за американською моделлю, спостереження класифікувалися за родом, але глибинний аналіз проводився тільки в рідкісних резонансних випадках.

З початком двохтисячних років деякі уфологи почали говорити, що їм потрібна «Нова Уфологія», наприклад М.Уркад [12], або В.-Х. Баллестер Олмос [13].

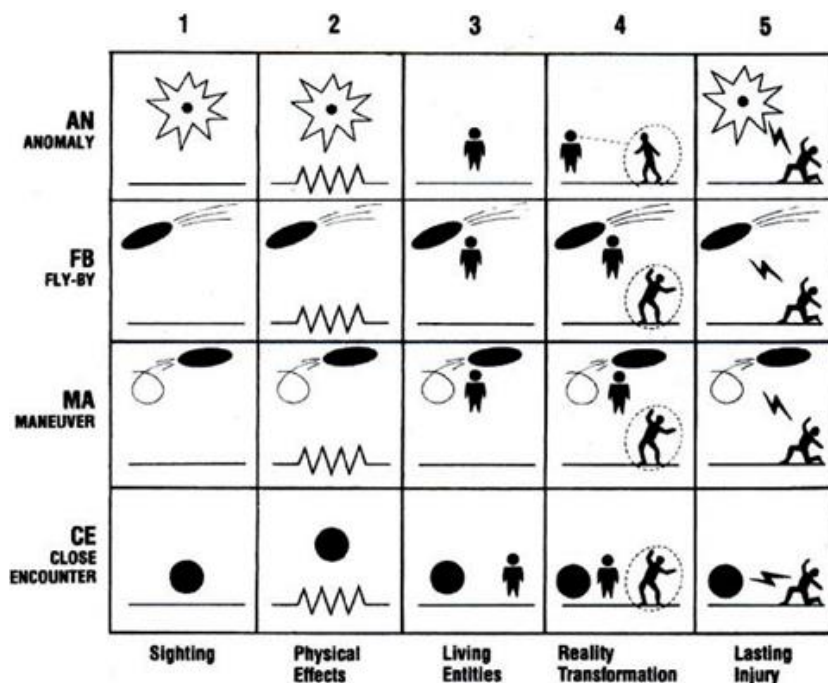

Рис.1. Класифікація за родом контактів з НЛО згідно Ж.Валле [14]

Ще з 1970-х незалежно почала свій розвиток французька модель, суть якої класифікувати випадки за їх рівнем незвичайності і інформаційної наповненості [15-16].

Такий підхід є цілком науковим і спирається на аналітичні і математичні методи, це виключає втручання жовтої преси за скільки вельми складна. У французькій школі не відмовилися від терміну НЛО, але надали йому зовсім інше значення в рамках невпізаного атмосферного явища (НАЯ), акцентуючи увагу на те, що явище не розпізнане конкретним очевидцем.

Згідно схеми, у французькій моделі (Рис.2) вхідна інформація проходить верстку у масив первинних повідомлень (МПП), далі дані сортується в попередній каталог (ПК), і після аналізу класифікується за їх рівнем незвичайності і інформаційної наповненості у відповідний робочий каталог (РК) явищ, які при кількісних і якісних характеристиках не вдалось ідентифікувати. Відтак, внаслідок аналізу, спостережене явище класифікується за групами систематизації, і наразі ця методика є найбільш науковою і зручною. Французька модель поки нешироко використовується поза рамками франкомовної спільноти, але у неї є безперечні переваги, які взявши на «озброєння» дозволяють досягти наукових результатів [18]. Кардинально новий підхід із застосуванням факторів аномальності [21], розроблений у вітчизняній школі в розвиток французької моделі, дозволяє чітко позначити розподіл і класифікацію явищ із застосуванням математичних підходів.

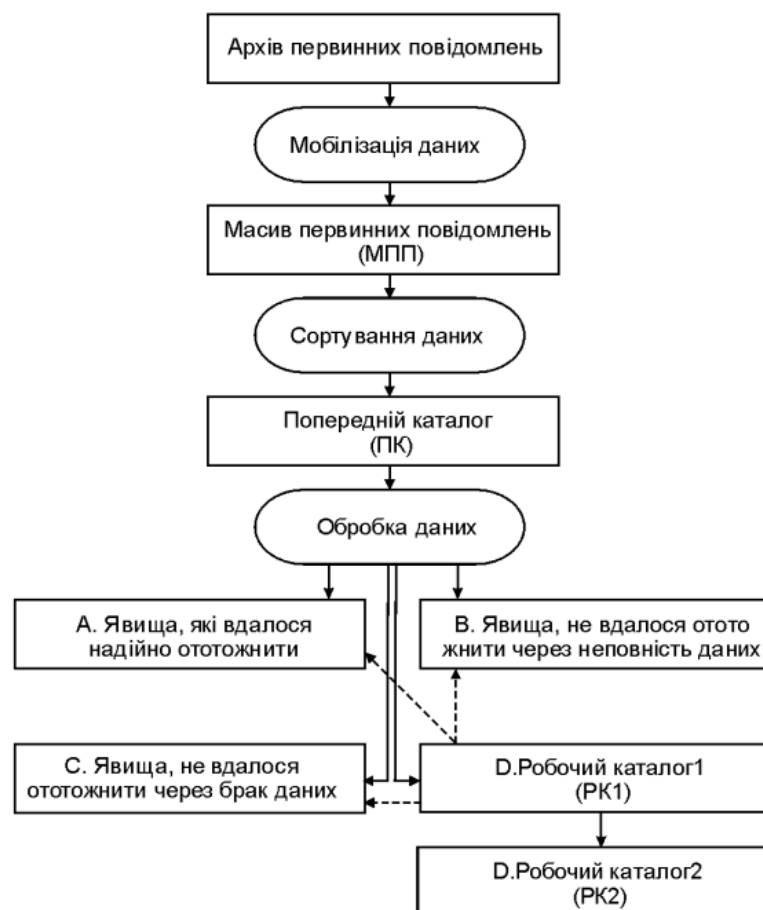

Рис.2 Класифікація явищ за рівнем незвичайності і інформаційної наповненості [17]

Таким чином, можна систематизувати наявну термінологію в наступному ключі:

НЛО – це непізаний літаючий об'єкт (англ. Unidentified Flying Object, UFO або англ. Unidentified Aerospace Phenomenon, UAP), будь-який об'єкт, що знаходиться в атмосфері або в космічному просторі, неототожнений, не ідентифікований конкретним спостерігачем, і що складає первинний масив, без аналізу.

Ministry of Education and Science of Ukraine, Knowledge Society of Ukraine, Aerospace Society of Ukraine, National Technical University of Ukraine «I.Sikorsky Kyiv polytechnic institute», Institute of Aerospace Technologies, Ukrainian Scientific research Center for Analyses of Anomalies «Zond» www.zond.kiev.ua; e-mail: sraa@zond.kiev.ua

ААЯ – аномальне аерокосмічне явище (Anomalous Aerospace Phenomenon, ААР), будь-яке явище в атмосфері або в космічному просторі, яке не вдалося пояснити проявами відомої природи, що має фактори аномальності, і встановлену в результаті аналізу значну неотоотожненість (віднесеність до класифікаційних груп D1 або D2). Пропонована уточнена термінологія в основному виключає двозначні трактування, без гіпотез щодо походження аномальних об'єктів, які відносяться до інших етапів дослідження.

Уфологія – (англ. Ufology) діяльність зі збору та аналізу інформації про НЛО, іншими словами накопичення масиву первинних повідомлень (МПС) і класифікація контактів з НЛО згідно американської моделі.

НЛО-ідентифікація – процес ретельного аналізу і класифікації масиву первинних повідомлень (МПС) за їх рівнем незвичайності і інформаційної наповненості в робочий каталог (РК). Французька модель дисципліни на стику метеорології, екології та психології.

ААЯ-вивчення – формування картини маловивчених і невідкритих природних та техногенних явищ шляхом доповнення бази знань про них, обов'язковим параметром є «фактор аномальності». Українська модель дисципліни на стику метеорології, екології та військової справи.

Висновок. Отже у статті відокремлена НЛО-ідентифікація та вивчення ААЯ, від – Уфології у розумінні її як квазінаукової субкультури. Досліджувати ААЯ та ідентифікувати НЛО можна в рамках вже нині визнаних наукових дисциплін, відтоді, немає необхідності створювати окрему науку. Запропонований підхід відповідає принципу Оккама «*Не слід залучати нові сутності без крайньої на те необхідності*».

Зрозуміло, що пропонована термінологія має все одно певну обмеженість, позаяк невідомі об'єкти спостерігаються не тільки у польоті і не тільки в повітряно-космічному, а і у інших середовищах, проте такі повідомлення кількісно пропорційно менші, а започаткування прозорої чіткої термінології в уфології може дати поштовх для розвитку і інших термінів, дати більшу наукову структурованість цьому міждисциплінарному напрямку.

Український науково-дослідний Центр вивчення аномалій «Зонд» вже кілька років як здійснює впровадження таких підходів до методології вивчення аномальних явищ [19-20].

Список використаних джерел:

1. *Чвартковський А.* «Воздушный шарик на Луне». История о том, как одна видеозапись, сделанная Альберто Майером в 2007 году, превратилась в уфологическую икону. Новости Уфологии - Март 2013
2. *Haines R.* Retires from NARCAP
3. *Sheaffer R.* In search of progress in ufology – at the end of road? – Bad UFOs, 2017
4. Unidentified Flying Objects Reporting: Air Force Regulation No.200-2 – Department of the Air Force: Washington, 1954
5. *McCampbell J.* UFOlogy, new insights from science and common sense, 1973
6. A/SPC/33/L.20 – UN GA, 1978
7. *Hynek J.-A.* The UFO experience: a scientific enquiry, 1974
8. *Vallée J.* Physical Analyses in Ten Cases of Unexplained Aerial Objects with Material Samples – Journal of Scientific Exploration. 12 (3): 360–61., 1998
9. *Калытнюк И.* Применение и первые результаты пробной методики украинской школы исследования сведений о неизвестных интеллектуальных биологических существах: / Игорь Калытнюк – К. : ТОВ «Три К», 2015. – 60с
10. *Петров В.* Наука и квазинаука с методологической точки зрения – Научный Атеизм, 2001
11. *Рубцов В.* Методические рекомендации летному составу гражданской авиации при встрече с аномальными воздушными объектами – на правах рукописи
12. *Hourcade M.* Breaking Ground for a new Ufology
13. *Ballester Olmos V.J.* The nature of UFO evidence: two views, 2017
14. *Vallee J.* A system of classification and reliability indicators for the analysis of the behavior of unidentified aerial phenomena – San Francisco, 2007

15. *Калытюк И.* Интервью с Ксавье Пассот – Новости Уфологии, 2013
16. *La méthodologie de classification au GEIPAN*
17. *Білик А.* Проблематика ототожнення аномальних явищ і шляхи її вирішення/ Доповідь на Круглому столі «Феномени артефактів» - Київ, Будинок вчителя, 2004
18. *Browne S.* The Growing UFO "Balloon" Cult
19. *Білик А., Кириченко О.* Аномалії та неминучість космічного майбутнього людства / Аномальні явища: методологія та практика досліджень: збірник наукових праць / під загальною редакцією А.С.Білика. - К.: Політехніка, 2015 - ст.5-11
20. *Кириченко О.* Дослідження аномальних явищ: від концепції - до експерименту / Аномальні явища: методологія та практика досліджень: збірник наукових праць / під загальною редакцією А.С.Білика. - К.: Політехніка, 2015 - ст.16-21
21. *Білик А.С.* Як виміряти ААЯ: фактори аномальності, застосовність гіпотез та кількість інформації //Anomalous phenomena: methodology and practice of research: Issue of scientific articles / Bilyk A.S. (chief edit.) et al. – Kyiv: Polytechnica, 2015. – 126 p